

СТАНОВИЩЕ

на дисертационния труд на тема: „Региональные аспекты физического развития казахстанских школьников с учетом морфометрических показателей“ (Регионални аспекти на физическото развитие на казахстанските ученици с отчет на морфометрическите показатели) на **Абилдабеков Сабит Акимбаевич** за придобиване на научно-образователната степен PhD, Доктор по професионално направление: 7.6 Спорт, докторска програма – Теория и методология на спортната наука при НСА »ВАСИЛ ЛЕВСКИ«, София, катедра "ТФВ".

Рецензент: доц. Недялка Иванова Маврудиева, доктор

В основата на философията на представения труд на Сабит стои основното противоречие в нивото на физическо развитие и подготвеност на учениците след постсъветския период, т. е. в съвременния етап на развитие и необходимостта от внедряване на корекции отчитащи регионалните климатични и екологични особености и съвременни подходи в обучението по физическо възпитание и спорт за усъвършенстване физическата подготвеност на учениците.

Аргументите на докторанта относно актуалността на изследваната тематика подробно и коректно са представени в увода. Анализирани са изследвания в същата тематика разделени в два периода 1970-1990 и 1990-2016, изведени са конкретни изводи и обобщения по региони съгласно климатичните и екологични особености, настъпилите социално-икономически промени и съвременни тенденции на обучение. Изследването е базирано на фундаменталните основи на теорията на физическото възпитание и спорта, на закономерностите на анатомо-физиологичното развитие на изследваната съвкупност и на базата на правителствени нормативни документи, както и на съществен брой публикации в изследваната проблематика. Отбелязано е необходимостта обучението по физическо възпитание да бъде личностно ориентирано, съобразено с регионалните особености и подробно разработени методически указания и препоръки, както и необходимостта учебните програми на студентите – бъдещи спортни педагози да бъдат допълнени в тази насока.

На базата на изложеното е формулирана работна хипотеза, целта, обекта и предмета на изследването. Тук задължително трябва да отбележим, че докторанта се е съобразил с направените препоръки на вътрешната защита и е направил необходимите корекции в тази глава.

Коректно и подробно са формулирани задачите за реализирането на които дипломанта е използвал следните методи на изследване, които гарантират и доказателствената стойност на дисертационния труд, а именно:

Теоретичен анализ на научно-методическа и спортно-педагогическа литература, анализ на документални източници и нормативни документи за предмета физическа култура, педагогическо наблюдение, констатиращ и формиращ експеримент, (реализирано тестиране по 4 показателя – 60м, 1200, 1500м, скок на дължина от място, хвърляне на малка топка, набирание) статистически методи, анкетен метод. Проучени и анализирани са факторите мотивиращи учениците (по пол – момичета, момчета) към занимания със спорт.

Направено е проучване с 80 учители по физ. възпитание относно тяхната подготвеност за работа съобразно регионалните климатични и екологични особености, като 78,8% от тях заявяват недостатъчна подготвеност, при анкетиранияте 120 студенти със специалност физическо възпитание този процент е още по-голям 90.6%. Направен е анализ на климатичните и екологични особености по региони и са изведени конкретни препоръки за учебно съдържание. Подробно и нагледно са представени резултатите на изследвания контингент ученици общо 327 от 7-ми и 9-ти клас по области от констатиращия експеримент на базата на които в глава 4 подробно и аргументирано е представена характеристика на експерименталната програма за усъвършенстване обучението по физическо възпитание, както и резултатите от нея. Предложени са примерни корекции в документите за планиране на учебния материал съобразно регионалните особености (4.1) Съществено място в труда е отделено на реализацията на физическото възпитание на учениците в районите, базиран на здравен и личностно ориентиран подход и отчитане на екологичния фактор, като най – неблагоприятни те са в Актюбинская област (4.3). В този раздел са представени конкретни препоръки за комплексна диагностика на учениците и изготвяне на здравен картон на всеки ученик в началото на учебната година и конкретни методически указания за реализиране на обучението. В глава (4.6) подробно и по класове (7 и 9) е представена динамиката на резултатите от експеримента, както и сравнителен анализ с резултатите от констатиращия експеримент. След проведения експеримент подобрения на резултатите се наблюдават при всички показатели, но най-съществени са при скока на дължина от място, хвърлянето на малка топка и набиранията. Представеният анализ е изключително подробен и задълбочен.

Дисертационния труд е структуриран с увод и 5 глави, заключение, практически препоръки и литература. Използованата литература, включва 218 литературни източника.

Оформянето на Дисертацията е много добро, представена е в обем от 199 страници, илюстрирана с 41 таблици, 46 фигури и приложения.

Представеният дисертационен труд на Абилдабеков Сабит Акимбаевич е структуриран съгласно Казахстанските изисквания, които в съдържателно отношение не се различават значимо от Българските изисквания за подобен тип разработки.

Основните научни и приложни приноси на Абилдабеков Сабит Акимбаевич могат да бъдат обобщени до следното:

Разкрити са регионалните климатични и екологични особености, както и факторите определящи спецификата на физическа подготовка в обучението по физическо възпитание и спорт в Р. Казахстан,

Разработена и експериментирана методика с доказан формиращ ефект за обучение по физическо възпитание и спорт съобразно регионалните особености.

Разработени са научнообосновани методически препоръки за учителите по физическа култура и студентите със специалност физическа култура и спорт за усъвършенстване процеса на обучение на учениците от средното общообразователно училище в различните региони на Р. Казахстан.

Доказана е необходимостта от корекции в учебните планове на студентите и необходимостта от съвременни подходи в обучението по физическо възпитание и спорт за усъвършенстване физическата подготовка на учениците.

Според нас изброените приноси имат съществено значение за обогатяване на науката в изследваното направление. Биха подпомогнали усъвършенстването на обучението на студентите и практическата работа на спортните педагози по отношение методиката на обучение и контрола на физическата подготовка. Високо оценявам и аналитичните способности в цялостната работа на докторанта.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на запознаването с представения научен труд, неговата значимост, съдържащите се в него научноприложни и приложни приноси, с увереност намирам за основателно да предложа на уважаемото научно жури на Абилдабеков Сабит Акимбаевич да бъде присъдена научната и образователна степен Доктор.

София

доц. Н. Маврудиева, доктор

10.06.2018

